

INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA EPITETNING QIYOSIY TASNIFI

*Kurbanova Zilola Xojinazarovna**Urganch Davlat universiteti**Ingliz tili fanidan**Assistent o'qituvchi*

Annotatsiya. Ushbu maqolada ingliz va o'zbek tillarida epitetning qiyosiy tasnifi haqida soʻz yuritilgan. Epitet - obyekt, hodisa yoki harakatni ko'chma ma'noda belgilaydigan va ulardagi qandaydir xarakterli xususiyatni, sifatni ta'kidlaydigan so'zdir. Gapning bir qismi sifatida epitetlar ko'pincha ta'riflar bo'lib, har bir ta'rif epitet emas, lekin gapdagi epitet har doim ham shunchaki ta'rif emas: u ham subyekt, ham obyekt, ham murojaat bo'lishi mumkin.

Kalit soʻzlar: tilshunoslik, epitet, tarjimon, adabiy tarjima, majoz, sifatdash.

Абстракт. В данной статье говорится о сравнительной классификации эпитетов в английском и узбекском языках. Эпитет – это слово, образно определяющее предмет, событие или действие и подчеркивающее в них какой-либо характерный признак, качество. Эпитеты в составе предложения часто являются определениями, и не всякое определение является эпитетом, но эпитет в предложении не всегда является просто определением: он может быть подлежащим, объектом или референтом.

Ключевые слова: языкознание, эпитет, переводчик, художественный перевод, метафора, прилагательное.

Abstract. This article talks about the comparative classification of epithets in English and Uzbek languages. An epithet is a word that figuratively defines an object, event or action and emphasizes some characteristic feature, quality in them. Epithets as part of a sentence are often definitions, and not every definition is an epithet, but an epithet in a sentence is not always just a definition: it can be a subject, an object, or a referent.

Key words: linguistics, epithet, translator, literary translation, metaphor, adjective.

Asrlar davomida dunyo rivojlanishi jarayonida turli ilm-fan sohalari ham rivoj topib bormoqda. Tarjimonlik fan sifatida rivojlangan paytdan boshlab, oʻz ichiga olgan boʻlimlari ham rivojlanib, oʻzgarib bordi.

Umumiy ma'noda epitet - obyekt, hodisa yoki harakatni ko'chma ma'noda belgilaydigan va ulardagi qandaydir xarakterli xususiyatni, sifatni ta'kidlaydigan so'zdir. Gapning bir qismi sifatida epitetlar ko'pincha ta'riflar bo'lib, har bir ta'rif epitet emas, lekin gapdagi epitet har doim ham shunchaki ta'rif emas: u ham subyekt, ham obyekt, ham murojaat bo'lishi mumkin.

Epitet - bu muayyan kontekstdagi obyekt yoki hodisaning eng muhim xususiyatini ta'kidlaydigan badiiy va majoziy ta'rifdir.

Epitet sifatdash ("kristal havo"), ergash gap ("issiq muhabbat", "sokin nafrat"), kesim ("sayrayotgan oqshom"), kesim ("bekinmashoq o'ynab, jannat tushadi") bilan ifodalanishi mumkin.), raqam ("ikkinchi hayot", "beshinchi g'ildirak"), ot ("qiziqarli

shovqin") va hatto fe'l. M.Isakovskiy: "Va osmonda bunday oy, hech bo'lmaganda ignalarni oling" - deyarli butun jumla epitetdir. epitetlarni ifodalash mumkin turli qismlar nutq. Bu so'z yoki butun ibora bo'lib, u o'zining tuzilishi va matndagi maxsus funktsiyasi tufayli qandaydir yangi ma'no yoki semantik ma'noga ega bo'lib, tasvir ob'ektidagi individual, o'ziga xos xususiyatlarni ajratib ko'rsatadi va shu bilan ushbu ob'ektni g'ayrioddiy nuqtai nazardan baholashga majbur qiladi. nazar. Ushbu funktsiyani bajarib, epitet tasviriy vosita vazifasini bajaradi va matnga ma'lum bir ekspressiv ohang beradi.

Masalan, "qanotli belanchak" iborasida "qanotli" epiteti mavjud bo'lib, bu o'quvchiga belanchakni faqat oldinga va orqaga harakatlanuvchi temir parchasi sifatida emas, balki havoda suzuvchi qushning bir turi sifatida tasavvur qilishga yordam beradi. Oddiy sifatning epitetga aylanishi uchun uni majoziy tasavvurga ega bo'lgan holda, chuqur ma'no bilan "mukofotlash" kerak. Epitet shunchaki predmetning qandaydir belgisini, sifatini bildiruvchi ta'rif ("yog'och tayoq") emas, balki uning obrazli xususiyati ("YOG'och yuz ifodasi") Demak, "sokin ovoz" epitet emas, balki "YORQIN ovoz"dir. epitet, chunki bu erda YORQINLIK majoziy ma'noda ishlatiladi yoki: "issiq qo'llar" epitet emas, balki "OLTIN qo'llar" epitetdir.

Obyektlarning o'ziga xos belgilarini ko'rsatadigan, lekin ularning ko'chma belgilarini ham bermaydigan sifatlarni epitet deb tasniflamaslik kerak. Sifatlar faqat ma'no vazifasini bajarsa, epitetlardan farqli o'laroq, ular mantiqiy ta'riflar deyiladi: "Fonarlardan osilgan to'plar erta g'ijirladi..." (A.Axmatova).

Epitetda bu so'z doima ko'chilgan ma'noda ishlatiladi.

She'riyatdagi epitetlardan namunalar

Epitetlarga ba'zi misollar:

Qizil	tong.
Farishtaning	nuri.
Tez	fikrlar.
Kranchi	odam.
Oson	o'qish.
Oltin	odam.
Kompyuter	odami.
Ajoyib	kech.
Yong'in kuylash.	

Mashhur yozuvchilarning epitetlardan foydalanishini ko'rib chiqamiz.

"Atrofdagi o'tlar juda **qiziqli** gulladi" (I. Turgenev).

"Ehtiyot bo'ling, uyga **xor** bo'lib kelsam-chi, meni kechira olasizmi?" (Aleksandr Blok).

"**Saucers in** - lifebuoys ko'zoynaklari" (V.Mayakovskiy).

"Arvoh hukmronlik qiladi" (I. Brodskiy).

"Yashirin, **bekinish va bekinish o'yna**, osmon pastga tushmoqda" (B. Pasternak)

F. Tyutchev she'rida kuzning tavsifi:

“Asl nusxaning kuzida bor
Qisqa, lekin Ajoyib vaqt -
Butun kun xuddi *kristal* kabi turadi,
Va nurli oqshomlar...
Brilliant o'roq yurgan va quloq tushgan joyda,
Endi hamma narsa bo'sh - hamma joyda bo'sh joy, -
Faqat o'rgimchak to'ri *inchik* *sochlar*
Idling jo'yakida porlaydi .. ”.

Ushbu parchada hatto "*qisqa vaqt*", "*nozik sochlar*" kabi oddiy ko'rinadigan obyektiv ta'riflarni ham Tyutchevning erta kuz haqidagi hissiy idrokini aks ettiruvchi *epitets* deb hisoblash mumkin.

Afanasiy Fetning she'rida kechki ta'rif:

“Kechqurun juda *oltin* va tiniq,
G'alabali bahorning bu nafasida
Meni eslama, ey *go'zal* do'stim,
Siz bizning qo'rqqoq va kambag'al sevgimiz haqida.

Biz epitetlarni har qadamda ishlatamiz. Masalan, bolani xarakterlaganda, biz uni *tabassiz* deymiz. Yoki *light* (ya'ni, mehribon). Yoki *live* (ya'ni mobil). Yorqin so'zi ko'chma ma'noda qo'llaniladi. Biz ezgulikni yorug'lik bilan bog'laymiz, shuning uchun mehribon bola yorqin bolaga aylanadi. Osmon *ko'k* yoki havo *tozu* deymiz. Va agar biror narsani noto'g'ri iste'mol qilsangiz, butun yuzingiz *yasil* bo'ladi. Bu sifatlarning barchasi *epitet* bo'ladi. Keling, mavhumroq misol keltiraylik.

FLAME nutqi. Ya'ni, nutq alanga kabi. Bu nutq xuddi alanga kabi yonadi. GRAY to'lqin. Ya'ni, oq to'lqin. Kulrang rang oq. Shuning uchun assotsiatsiya.

Epitet - bu obyekt yoki hodisaning *eng muhim xususiyatini* ta'kidlaydigan badiiy ta'rif.

Epitetlar she'riy tasvirlashda alohida ahamiyatga ega, chunki ular predmet va hodisalarning faqat obyektiv xususiyatlarini o'rnatib qo'ymaydi. Ularning asosiy maqsadi *shoirning nima haqida yozgan narsaga munosabatini* ifodalashdir. Epitetlardan foydalanish matnni, ayniqsa tasvirlashda sezilarli darajada diversifikatsiya qilish imkonini beradi. Va har bir so'z muhim bo'lgan she'rdagi butun bir jumlaning bitta muvaffaqiyatli epitet bilan almashtirish mumkin.

Epitets, an'anaviy ta'riflardan farqli o'laroq, har doim muallifning individualligini aks ettiradi. Shoir yoki nosir uchun muvaffaqiyatli, yorqin epitetni topish - bu narsaga, hodisaga, shaxsga o'ziga xos, o'ziga xos nuqtai nazarni aniq belgilashni anglatadi.

Epitetlarni o'rganishga stilistik yondashuv ularning tarkibidagi uchta guruhni ajratishga imkon beradi (ular o'rtasida har doim ham aniq chegara chizish mumkin emas!).

1. Belgilanayotgan so'z tarkibidagi xususiyatni ko'rsatuvchi kuchaytiruvchi epitetlar; tautologik epitetlar ham kuchaytiruvchi epitetlarga tegishli. ("... *qora* jakdalarining qorli shoxlarida, *qora* jakdalar boshpana").

2. Mavzuning farqlovchi belgilarini nomlaydigan aniqlovchi epitet (uyqusizlik-*hamshira*).

3. Aniqlanayotgan otlar bilan ma'no jihatdan qarama-qarshi so'z birikmalarini hosil qiluvchi qarama-qarshi epitetlar ("Leningradliklar, *o'lik bilan live...*"

Epitetlarning boshqa guruhlari ham mumkin. Bu epitet tushunchasi o'zida juda xilma-xil leksik obrazlilik vositalarini o'zida mujassam etganligini ko'rsatadi.

Steady epitet degan narsa bor. Bu so'zga qattiq "yopishgan" va faqat u bilan bog'langan shunday epitetdir. Qizil qiz, ochiq maydon, keng ko'ngil, yaxshi ot, yorug' bosh, yashil zamin ... Bu epitetlarning barchasi o'chirilgan, o'rnashgan. Ular hatto epitet sifatida ham qabul qilinmaydi. *Shoir nutqida bu ta'riflardan qo'yilgan yaxshi*. O'quvchini hayratda qoldiradigan, unda birlashma va tuyg'ularning butun oqimini uyg'otadigan yorqin, g'ayrioddiy epitetlarni qidiring: "Qizil qo'ng'iroq" (Tolstoy), "Begunoh tuhmat" (Pushkin), "Marmar Grotto" (Gumilyov) ...

Doimiy epitetlar predmetning tipik, doimiy atributini bildiradi. Ular ko'pincha bu belgi o'zini namoyon qiladigan vaziyatni hisobga olmaydilar: dengiz har doim ham "ko'k" emas va ot har doim ham "mehribon" emas. Biroq, qo'shiqchi yoki hikoyachi uchun semantik ziddiyatlar to'sqinlik qilmaydi. В народной поэзии, чуждой личному авторству, широко распространены постоянные эпитеты: «дружинушка хоробрая», «красна девица», «синее море», «шелковое стремечко», «дорога прямоезжая», «конь добрый», «тучи черные», «поле чистое " va h.k.

Yozuvchilarning xalq og'zaki ijodi an'analariga asoslangan ijodida doimiy epitetlardan foydalanish shart. M.Y.Lermontovning "Savdogar Kalashnikov haqida qo'shiq" va N.A.Nekrasovning "Rossiyada kim yaxshi yashaydi" she'rlarida, Nekrasov, Yesenin she'rlarida ularning ko'pchiligi mavjud. Lermontov doimiy epitetlardan foydalanishda ayniqsa izchil, ularni she'rining deyarli har bir satrida topish mumkin:

"Buyuk	Moskva	tepasida,	OLIN	gumbaz,
Kreml	devori	ustida	OQ	TOSH
Olis	o'rmonlar	tufayli,	KO'K	tog'lar
TESOV		tomlarida		qiyinchiliksiz,
Tarqalgan		kulrang		bulutlar,

ALAYA tong otmoqda..."

Epitetlarni noto'g'ri ishlatish hollari ham uchraydi.

Gomerda bir qancha o'ta murakkab epitetlarni uchratish mumkin, ular shakli jihatidan ikki ildizli sifatlar: dubulg'a yaltiroq Gektor, boyo'g'li ko'zli Afina, chaqqon oyoqli Axilles, oyoqli axeylar... Shu bilan birga, gomer epitetlari ham bor. barqaror, ma'lum bir qahramonga bog'langan. Ya'ni, Gektor dubulg'a taqmasa ham, doimo DUGULI-SHINE, Axilles esa uxlab yotgan bo'lsa ham doimo TEZ Oyoqli.

Zamonaviy nuqtai nazardan, bu xato. SIZ FOYDALANGAN EPITETLAR JOY VA VAQTDA BO'LISHI KERAK. Va, albatta, ular REALIST bo'lishi kerak. Shunga qaramay, ehtimol, "yashil chaqqoq" va "tez qanotli pashshalar" mavjud emas.

Anna Axmatova lirikasida epitetlardan unumli foydalangan.

Aytilganlardan tashqari, Anna Axmatova lirikasida epitetlarning (to'g'rirog'i, FAQAT EPITETLAR EMAS, UNING XARAKTERISTIK TROPLARI) qo'llanilishiga oid misollarni ko'rib chiqaylik.

DIQQAT:

(Raqobatchilar - iltimos, troplarni epitet bilan aralashtirib yubormang, epitet ko'p sonli troplarning turlaridan biridir !!!)

A) Sifatlar bilan ifodalangan rang-barang ta'riflar:

"Meni G'amgin, O'ZGAR, YOMON TAQDIM aldandi."
– LOYLI fonus ko'karib, menga yo'l ko'rsatdi.

B) Predmet, predmet, muomala vazifasini bajaruvchi sifat-epitetlar:

— Bashorat qilyapsan, ACHCHI, qo'lingni tashlab qo'yding...

C) Epitets - harakatlar.

Aksariyat epitetlar ob'ektlarni tavsiflaydi, ammo majoziy ma'noda harakatlarni tasvirlaydiganlar ham mavjud. Shu bilan birga, agar ish-harakat og'zaki ot bilan ko'rsatilgan bo'lsa, epitet sifatdash bilan ifodalanadi (xotira bu G'azabli, TA'RIBLANGAN nola), lekin harakat fe'l deyilsa, epitet vazifasini bajaruvchi qo'shimcha bo'lishi mumkin. vaziyatga ko'ra ("ACHCHI hayajondaman", "Qo'ng'iroq qildim va ZAHRLI kuyladim"). Epitet sifatida otlar ham qo'llanishi mumkin, qo'shimcha, predikat vazifasini bajarib, predmetga obrazli tavsif beradi: "MEN SENING OVOSINGMAN, NAFASINGING ISITISHIM, YUZINGING INZUSUSIman".

D) zoomorf epitetlar.

Obyektlar, tajribalar, tabiiy hodisalarni hayvonlarga bevosita xos bo'lgan fazilatlar bilan ta'minlash: "Bu sizning LYNX ko'zlaringiz, Osiyo, ular menda nimanidir ko'rdilar, nimanidir masxara qilishdi va yashirin ..."

Axmatova deyarli hech qachon tushuntirmaydi, u ko'rsatadi. Bunga juda o'ylangan va o'ziga xos tasvirlarni tanlash orqali ham erishiladi, lekin eng muhimi - ularning batafsil rivojlanishi. Sevgini hayvonlar dunyosi bilan taqqoslab, u shunday yozadi: "Endi to'pga o'ralgan Ilon qalbida sehrlaydi, keyin oq derazada kun bo'yi KAPTAR KO'S." Yoki: "Oppoq dalada sokin qiz bo'ldim, QUSH OVOZI bilan sevgi deyman". A.Axmatova ijodida "qush" ko'p ma'nolarni bildiradi: she'riyat, ruhiy holat, xudoning elchisi. Qush har doim erkin hayotning timsoli, qafaslarda biz qushlarning osmonda uchayotganini ko'rmasdan, baxtsiz o'xshashligini ko'ramiz. Shoir taqdirida ham shunday: erkin ijodkor yaratgan she'rlarda chinakam ichki dunyo aks etadi.

"Shaggy kulrang tutun ustida qip-qizil quyosh bor" (qarang. Shaggy ayiq);
"Va FURIOUS xotirasi azoblanadi ..." (qarang: g'azablangan bo'ri);
"Biz CHICKAN azobini istardik..." (qarang. Qichiydigan ari);
"Benzin va lilac hidi, ALARMED tinchlik ..." (qarang. Ogohlantirilgan hayvon).

D) Rangli epitet

A.Axmatovanning har ikkinchi she'rida kamida bitta rangli epitet bor. Ranglar bizning fikrlash va his-tuyg'ularimizga ta'sir qilishini hamma biladi. Ular ramzlarga

aylanadi, ogohlantiruvchi signal sifatida xizmat qiladi, bizni xursand qiladi, xafa qiladi, mentalitetimizni shakllantiradi va nutqimizga ta'sir qiladi. Uning she'rlarida rang ta'riflari ko'p bo'lib, ko'pincha she'riyatda kamdan-kam uchraydigan sariq va kulrang ranglar uchun: "Udumlar va shahar uzra SARIQ cho'g'lari o'chgan bayroqni ko'raman", "She'rlar uyalmay o'sadi", panjara yaqinidagi SARI momaqaymoq kabi ". Kundalik hayotning sariq va kulrang ohanglaridan tashqari, Axmatova ko'pincha oq, ko'k, kumush va qizil rangga ega.

Oq - begunohlik va poklikning rangi. Rossiyada oq rang "Muqaddas Ruh" ning rangidir. (U oq kaptar shaklida yerga tushadi). Oq rang bir holatdan ikkinchisiga o'tishni anglatadi: o'lim va yana tug'ilish, yangi hayot uchun. Ammo oq rangning ham o'zining qayg'uli tomoni bor - bu ham o'lim rangidir. "Oq" ramzi Axmatova she'riyatida o'zining bevosita aksini topadi. U sokinlikning timsoli oilaviy hayot "oq uyda". Sevgi eskirganida, qahramon "oq uy va sokin bog'ni" tark etadi. "Oq", ilhom, ijodkorlik timsoli sifatida quyidagi satrlarda aks ettirilgan: "Men unga kaptarni bermoqchi edim, kaptarxonadagi hamma OQ, lekin qushning o'zi mening nozik mehmonim uchun uchib ketdi". Oq kaptar – ilhom timsoli – o'zini ijodga bag'ishlagan holda Muso ortidan uchadi. "Oq" ham xotiralar, xotiralar rangi: "Quduq tubida OQ toshdek, bir xotira yotar menda". Najot kuni, jannat ham Axmatova tomonidan oq rangda ko'rsatilgan: "OQ jannatga eshik eriydi, Magdalena o'z o'g'lini olib ketdi".

Axmatova lirikasida qizilning turli turlari bor. Axmatovada qizil va ko'r devor, va lola, va xitoy soyabon, va stullar va shaytonlar. Qizil rangdan biz "kokaduning pushti do'sti", "qizil og'iz ortida", "pushti lablar", "malina sharf" va boshqalarni ko'ramiz. Ko'rib turganingizdek, shoira bu rangdan nafaqat rang sifatida foydalanadi. ehtiros ramzi, balki qandaydir shaytonning ramzi sifatida.

Moviy rang yorug'lik, poklik va poklik belgisi, osmon va jodugar rangi, dengiz va ko'z yoshlari rangidir. Axmatovada bemaqsad, tuman, alacakaranlik va boshqalar ko'k rangga ega.

Axmatov rang palitrasining eng muhim joylaridan biri kumush rangga tegishli. Kumush jingalak, kumush tol, kumush tobut, kumush terak, kumush kulgu, kumush kiyik - bularning barchasi Axmatovaning epitetidir.

Axmatova qo'shiqlarini tahlil qilib, quyidagi xulosaga kelishimiz mumkin: uning rang belgilari har doim semantik, tavsiflovchi va hissiy maqsadni bajaradi. Demak, semantik funktsiya ma'noning har xil qo'shimchalarini aktuallashtirishdan iborat; tavsiflovchi - bunda rangli epitetlarni yozuvchi o'ziga tortadi, shunda tavsif ko'rinadigan, qavariq bo'ladi; ayniqsa, hissiy jihatdan qiziqarli: Axmatovaning rang-ramzlari uning ruhiy holatining o'ziga xos "proyeksiyasi" dir. lirik qahramon. Tafsilotlar - ramzlar asarning lirik asosini mustahkamlash, u yoki bu kayfiyatni yanada aniqroq ta'kidlash va, shubhasiz, asarga ramziy topishmoq olib kelish uchun muallifga kerak edi.

E) Maishiy epitetlar

Axmatova she'rlarida ko'plab epitetlar dunyoni yaxlit, ajralmas, yaxlit idrok etishdan tug'iladi. Axmatovaning kundalik hayotdan, kundalik oddiy hayotdan -

to'g'ridan-to'g'ri oqshom nurlari o'ynaladigan yashil yuvinish joyigacha "yasalgan" she'rlari bor. Axmatovning keksalik chog'ida aytgan so'zlari, she'rlar "axlatdan o'sadi", nam devordagi mog'or dog'i ham she'riy ilhom va obrazga aylanishi mumkinligi beixtiyor esga tushadi.

"Men	deraza	nuriga	ibodat	qilaman	-
U	oppoq,		ozg'in,		to'g'ri.
Bugun		ertalab			jimman
Va	yurak		yarmi		kesiladi.
Mening	kir		yuvish		stolimda
Mis	yashil		rangga		aylandi.
Ammo	nur	unda	shunday		o'ynaydi,
Tomosha	qilish		qanday		qiziqarli.
Shunday	begunoh		va		sodda
Kechqurun					sukunat
Ammo	bu		ma'bad		bo'sh
Bu	oltin		bayramga		o'xshaydi

Va menga tasalli."

Biz uchun qahramonning hayotida aynan nima sodir bo'lganligi unchalik muhim emas, eng muhimi, uning og'rig'i, sarosimasi va hech bo'lmaganda quyosh nuriga qaraganida tinchlanish istagi - bularning barchasi aniq, tushunarli va deyarli hamma tanish. u bilan. Axmatov miniatyurasining yapon xaykusiga biroz o'xshash hikmati shundaki, u tabiatning ruhni davolovchi kuchi haqida gapiradi. "Shunday beg'ubor va sodda" quyosh nuri yuvinish xonasining yashilligini ham, inson qalbini ham birdek erkalash bilan yorituvchi bu ajoyib she'rning ma'no markazidir. Ko'pgina kundalik epitetslar mavzuning qashshoqligi va xiraligini ta'kidlaydi: "eskirgan gilam, eskirgan poshnalar, o'chgan bayroq" va hokazo. Axmatova, dunyoga oshiq bo'lish uchun uni shirin va sodda ko'rish kerak.

Va endi yorqin, aniq va mualliflik epitetslaridan foydalangan holda she'rlar yozishda o'z kuchingizni sinab ko'rish vaqti keldi. "Yo'llar" o'quv tanlovining 1-bosqichi aynan shu narsaga bag'ishlanadi. Tanlov haqidagi e'lon yaqin kunlarda paydo bo'ladi.

Hurmat bilan, sizning AlCora.

So'zda uning ifodaliligiga, talaffuzning go'zalligiga ta'sir qiladi. U asosan sifatdash, balki qo'shimcha ("ehtirosli sevgi"), ot ("qiziqarli shovqin"), raqam ("ikkinchi hayot") bilan ham ifodalanadi.

Adabiyot nazariyasida aniq mavqega ega bo'lmagan "epitet" nomi taxminan sintaksisda ta'riflar va etimologiyada sifatlar deb ataladigan hodisalarga nisbatan qo'llaniladi; lekin tasodif faqat qisman.

Adabiyot nazariyasida epitetga nisbatan o'rnatilgan nuqtai nazar yo'q: ba'zilar uni so'z timsollari bilan bog'laydilar, boshqalari uni figuralar va tropiklar bilan bir qatorda she'riy tasvirlashning mustaqil vositasi deb biladilar; ba'zilar epitetni faqat she'riy nutqning elementi deb bilishsa, boshqalari uni nasrda ham topadilar.

Bu "haqiqiy ma'noni unutish" A.H.Veselovskiy terminologiyasida allaqachon ikkinchi darajali hodisadir, lekin doimiy epitetning ko'rinishini birlamchi deb hisoblash mumkin emas: uning doimiyligi, odatda epik, epik dunyoqarashning belgisi hisoblanadi. ba'zi xilma-xillikdan keyin tanlov natijasi.

Ehtimol, eng qadimiy (sinkretik, lirik-epik) qo'shiq ijodi davrida bu doimiylik hali mavjud bo'lmagan: "faqat keyinroq u biz ko'rib chiqadigan odatda shartli va mulkiy dunyoqarash va uslubning belgisiga aylandi. epik va xalq she'riyati uchun birmuncha bir yoqlama xarakterli bo'lish".

Epitets nutqning turli qismlari (ona-Volga, shamol-tramp, yorqin ko'zlar, nam tuproq) bilan ifodalanishi mumkin. Epitets adabiyotda juda keng tarqalgan tushuncha bo'lib, ularsiz badiiy asarni tasavvur qilish qiyin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abduazizov A., Sodiqov A., Bashakov N. Umumiy tilshunoslik T., 1979.
2. Rahmatullayev Sh. Hozirgi o'zbek adabiy tili. T., 1978.
3. A. Nurmonov, A. Sobirov, Sh. Yusupova "Current Uzbek literary language" pp. 216-219